

Základní škola Hořice, Komenského 338, 508 01 Hořice	
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU	
Spisový znak: 3-16	Účinnost od: 1. 9. 2022
Skartační znak: A5	Číslo jednací: ŘZŠ/519/2022

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

ŠVP ŠD vychází z ŠVP ZŠ

Identifikační údaje

Název ŠVP	Školní vzdělávací program pro školní družinu
Název školy	Základní škola, Hořice, Komenského 338, okres Jičín
Adresa školy	Komenského 338, 508 01 Hořice
Vedení školy	Mgr. Michaela Kirchhofová – ředitelka školy
Právní forma	Příspěvková organizace
IČO	70892547
Zařazení do sítě škol	1. 1. 2005
IZO ředitelství	600 091 135
IZO základní škola	049 305 662, kapacita 340 žáků
IZO školní družina	117 300 055, kapacita 97 žáků
E-mail	reditel@zshorice.eu
Telefon	493 623 640, 493 623 043, 777 913 755
Adresa internetové stránky	www.zshorice.cz
ID datové schránky	3jimkqt
Zřizovatel	Město Hořice nám. Jiřího z Poděbrad 342, 508 01 Hořice 492 105 411 E-mail: e-podatelna@horice.org ID datové schránky: 247bzd
Platnost	Od 1. 9. 2022

Schváleno na Školské radě při Základní škole, Hořice, Komenského, okres Jičín dne 31. 8. 2022

V Hořicích 1. 9. 2022

Mgr. Michaela Kirchhofová
ředitelka školy

Obsah

Podmínky k zájmovému vzdělávání

- Materiální podmínky
- Personální podmínky
- Podmínky BOZP

Cíle výchovy

- Charakteristika ŠVP ŠD
- Kompetence

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Podmínky přijímání uchazečů

Formy a obsahy činností ŠD

Obsah vzdělávání

Příloha: Časový plán ŠD

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Zájmové vzdělávání, které provádí ŠD, probíhá především vlastní činností žáků, jejich interakcí s okolím a získávanou vlastní zkušeností. Vše je založeno na přímých zážitcích z činnosti, vycházející z individuální volby, dětské zvědavosti, potřeby zaměstnat se, bavit se, komunikovat a vzdělávat se.

PODMÍNKY K ZÁJMOVÉMU VZDĚLÁVÁNÍ

Materiální podmínky:

- samostatné a účelně vybavené prostory pro zájmové vzdělávání
- inspirující nestresující prostředí
- využití TV, VCR a CD přehrávačů
- možnost využití prostor školy: pohybová místnost, cvičná kuchyňka, školní dvůr
- možnost zapůjčení pomůcek z kabinetu ZŠ
- vhodné okolí školy
- vytváření prostředí příznivého sociálního klimatu-otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie
- prostředí ochrany žáků před šikanou, násilím a dalšími patologickými jevy
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- postupně dle finančních podmínek jsou doplňovány hračky, sportovní potřeby a potřeby pro zájmové činnosti

- Školní jídelna je společná pro všechny ZŠ ve městě a je vzdálena přibližně 500 m od budovy ZŠ

Personální podmínky:

- zájmové vzdělávání zabezpečují čtyři kvalifikované vychovatelky
- vychovatelky podporují všeobecný rozvoj žáků ve všech složkách vývoje
- jsou průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí
- probouzejí v dětech aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, podněcují vnímání dětí
- během celého pedagogického působení rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků
- v případě onemocnění učitele prvního stupně je vychovatelka schopna zajistit potřebné suplování
- úzce spolupracují s třídními učiteli a podílí se na projektech školy, seznamují se se zprávami Pedagogicko psychologické poradny, s výsledky lékařských vyšetření a rodinnými problémy, které mohou mít vliv na práci žáka ve školní družině
- vychovatelky se účastní pedagogických porad
- spolupracují s rodiči
- jednají v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy
- vychovatelky vedou určenou dokumentaci (příhlášky do ŠD, přehled docházky do ranní ŠD, přehled výchovně vzdělávací práce)

- vychovatelky se dle možností účastní akreditovaných kurzů zaměřených na práci v ŠD, dále se vzdělávají samostudiem publikací určených pro zájmové vzdělávání a získávají nové náměty pro zájmové aktivity

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví:

- Při všech činnostech je stále kladen důraz na bezpečnost a ochranu zdraví.
- Řídí se vnitřním řádem ŠD, směrnicí o BOZP a PO, a provozními řády učeben.
- Za bezpečnost žáků v ŠD odpovídá od příchodu žáka do ŠD až do jeho odchodu příslušná vychovatelka.
- Lékárnička určená pro první pomoc je umístěna v prostorách ŠD, telefonní čísla zákonných zástupců jsou zapsána v přehledu výchovně vzdělávací práce u jednotlivých vychovatelek. Rodiče jsou v případě úrazu žáka okamžitě informováni.
- Žáci jsou o chování a bezpečnosti poučeni vždy na začátku školního roku, (viz. zápisy v přehledech výchovně vzdělávací práce jednotlivých oddělení ŠD), v průběhu školního roku nebo následně v důsledku nevhodného chování či úrazu. Dbají též na vlastní bezpečnost při příchodu i odchodu ze ŠD. Úrazy jsou sděleny rodičům a zaznamenány v knize úrazů ZŠ. Náhlá nemoc, bolest nebo nevolnost jsou ihned sděleny rodičům telefonicky.

CÍLE VÝCHOVY V ŠD

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2, odst. 2 Školského zákona, navazují na cíle stanovené školním ŠVP vlastní školy.

Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

1. Probouzet v žákovi kladný přístup ke škole a ke vzdělávání, naučit rozlišovat čas práce, čas odpočinku. Rozvíjet jeho osobnostní předpoklady, rozšiřovat jeho všeobecný přehled, podněcovat k tvořivému myšlení.
2. Výrazně motivovat nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti v zájmových činnostech, využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací. Naučit uvědomění si vlastní práce a citu k vytvořené věci, zhodnotit si svou činnost a uvědomit si svůj čas a odpočinek, své chování a své postoje.
3. Naučit žáka zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům
 - Pomoc staršího mladšímu spolužákovi při činnostech
 - Oslovování, zdravení, žádost o pomoc při práci
 - Samostatné řešení problému
 - Rozvíjet kamarádství
 - Vést ke komunikaci
 - Rozvíjet schopnost spolupracovat, respektovat práci a úspěchy svoje i druhých
 - Vést k toleranci ke spolužákům jiné kultury, bez předsudků o společenských vrstvách a majetku
4. Naučit žáka slušnému chování k dospělým
5. Vést žáka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a přírodě

CHARAKTERISTIKA ŠVP

Školní družina při ZŠ Komenského má čtyři oddělení v samostatných prostorách hlavní budovy ZŠ. Do školní družiny jsou přijímány děti od 1. do 3. třídy i dojíždějící starší děti. Povolený počet na jedno oddělení je 25 dětí. Pokud je dostatečný počet přihlášených dětí, je ve školní družině zajišťována i prázdninová činnost. Děti jsou do družiny přijímány na základě přihlášky a za minimální úplatu (150,- Kč/měsíc), která vyplývá ze Směrnice o úplatě za vzdělávání a služby ve školní družině.

Hlavní výchovný záměr je orientovaný směrem k dítěti a směřuje k tomu, aby děti získaly dobré základy do života a pro další vzdělávání, a aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy. Vychází z osobnostně orientované výchovy. ŠVP ŠD úzce navazuje na předškolní vzdělávání, na výchovu v rodině a na ŠVP ZŠ.

- každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální a specifické potřeby a možnosti a jejich aktivitám vytváříme potřebné podmínky – možnost svobodné volby, základní vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka
- respektujeme právo dítěte na neúčasti nabízené činnosti, právo být pouze pozorovatelem
- respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme děti nesmělé, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého maxima, podporujeme u dětí tvořivost a vlastní fantazii, žákům je dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní

- vycházíme ze znalostí o dětech, jejich aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní situace, každé dítě má právo být jiné, má jiné potřeby, rozvíjí i učí se svým tempem, naším cílem je vytvářet dětem vhodné sociální klima, které se zakládá na vzájemné důvěře, partnerství a úctě
- pomáháme dětem překonat jejich handicapy
- plníme důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů, s dětmi otevřeně komunikujeme, rozvíjíme osobnostní i sociální kompetence, usilujeme o vytvoření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním jevům, která bude znát svou cenu, najde místo ve zdravé sociální skupině
- působíme jako partner rodiny a školy
- během školního roku se zapojujeme do řady akcí a projektů, které se na škole pořádají

Školní družina musí být:

- místo pro zájmové vyžití dětí
- místo pro regeneraci sil dětí po vyučování
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro posilování sebevědomí
- místo pro radost
- místo pro komunikaci dětí, vychovatelek a rodičů

Kompetence

Jsou utvářeny v průběhu celého období navštěvování ŠD

- K učení – žák pochopí nutnost přípravy na vyučování

- Komunikativní – žák vyjadřuje své myšlenky poznatky názory, naslouchá ostatním spolužákům, pedagogům a zapojuje se do diskuse
- Sociální a personální – podílí se na vytváření příjemné atmosféry ve skupině, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- Občanské – respektuje přesvědčení druhých lidí, odmítá útlak, je si vědom svých práv a povinností
- Pracovní – používá bezpečně účinně materiály, nástroje a vybavení, pracuje co nejlépe s výhledem na výsledek výrobku, využívá svých získaných zkušeností v zájmu vlastního rozvoje

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH:

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění věnována individuální pozornost – při výběru činností a následně při jejich hodnocení jsou respektovány jejich možnosti a dále vytvářeny podmínky pro rozvoj jejich schopností a dovedností.

Vychovatelky ŠD se podílejí na tvorbě plánu pedagogické podpory a plánu IVP u žáků navštěvujících ŠD.

Pro rozvoj talentovaných žáků jsou nabízeny další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ:

- O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy
- Žák je do ŠD přijat na základě řádně vyplněné přihlášky
- Poplatek za ŠD činí 150,-Kč/měsíc (vyplývá ze Směrnice o úplatě za vzdělávání a služby ve ŠD)
- Podmínky docházky do ŠD jsou dány vnitřním řádem ŠD

FORMY A OBSAH ČINNOSTÍ ŠD:

Odpočinkové činnosti:

- klidové - jsou zařazovány především v ranní ŠD a po obědě
- aktivní - rekreační činnosti – slouží k rekreaci sil (pohybové hry ve třídě nebo v přírodě, vycházky)
- zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost dítěte, vedou k seberealizaci

Příprava na vyučování:

- didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, kterými rozšiřujeme a upevňujeme již získané poznatky
- domácí úkoly si žáci mohou ve ŠD vypracovat samostatně pouze s písemným souhlasem rodičů (zák. zástupců)

Sebeobslužné činnosti:

- návyky osobní hygieny
- kultura stolování
- chování ve společnosti a úprava zevnějšku

Vzdělávací obsah je realizován těmito formami činností:

Pravidelná činnost: je dána týdenní skladbou zaměstnání

Příležitostné akce: někdy překračují rámec jednoho oddělení, někdy jsou určeny i pro rodiče, jsou časově omezené

Spontánní aktivity: jsou nedílnou součástí zájmového vzdělávání ve ŠD, uskutečňují se individuálně nebo ve skupině na základě zájmu účastníků, pedagogové zde vystupují pouze jako rádci či konzultanti (převážně v ranní ŠD, při pobytu venku nebo v koncové ŠD).

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Program výchovy a vzdělávání je rozpracován v ročních plánech a je plněn s ohledem na dojíždění žáků. Využívá dosahování cíle specifickými, od školního vyučování odlišnými prostředky.

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládání negativních citových reakcí
- poznávání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- formování životních postojů
- nacházení nových vazeb a souvztažností mezi již získanými poznatky z vyučování

Člověk a jeho svět

Místo kde žijeme

- poznávání okolí
- organizace života ve škole, v rodině a ve společnosti

- historie svého bydliště, historické památky v okolí
- regionální pohádky a pověsti jako poslechová či výtvarná činnost
- cesta do školy a ze školy (1.třída)
- poznávání různých služeb v obci (knihovna, městský úřad...)
- dopravní výchova, didaktické hry s dopravní tematikou
- zvyky a obyčeje

Lidé kolem nás

- osvojení zásad vhodného chování a jednání mezi lidmi (pozdravení, oslovení...)
- základní práva a povinnosti
- předcházení šikaně, soc. patologickým jevům
- výchova k sebekázi
- výchova občana demokratického státu
- odlišnost způsobů života (národnosti, etnika)

Lidé a čas

- denní režim a jeho dodržování
- organizace a režim ve ŠD
- návštěva muzea, skanzenu, historického místa
- historie věcí a jevů
- postup událostí v čase

Základy finanční gramotnosti

- kontrola ceny nákupu, kalkulace a vrácení peněz
- důvody spoření, kdy a jak si peníze půjčovat, vrácení dluhů
- poznávání českých bankovek a mincí (1. a 2. ročník)
- příklady využití platebních karet (popř. jejich druhy)

- odhad ceny základních potravin a celkové ceny nákupu

Dopravní výchova

- chování jedince v různých dopravních situacích z pozice chodce, popřípadě cyklisty (3. – 5. ročník)
- rozeznání nebezpečí na veřejných komunikacích
- využití bezpečného místa pro hru a trávení volného času
- uplatnění základních pravidel bezpečného chování účastníka silničního provozu - např. při cestě do školy a ze školy, včetně charakteristiky nebezpečných míst
- vyjmenování základních ochranných prvků, používaných na veřejných komunikacích v roli chodců a cyklistů

Korupce

- vysvětlení pojmu korupční jednání
- obhajoba nesprávného chování, jeho důvody a následky (3. – 5. ročník)

Člověk a příroda

- rozmanitost přírody
- tematické vycházky, pobyt v přírodě
- pozorování změn, roční období
- péče o pokojové rostliny
- ekologie
- zvířata kolem nás – album zvířat, domácí zvířata
- rozlišování znaků v přírodě
- zimní spánek zvířat
- jedovaté rostliny

- chráněné oblasti

Člověk a jeho zdraví

- poučení o zdraví a nemocech
- sexuální výchova
- otužování, osobní hygiena
- předcházení úrazům
- vyhledávání pomoci, tísňové volání
- pravidelný pobyt venku
- závodivé hry s míčem
- sportovní činnosti, pravidla her
- zimní sporty
- význam cvičení pro lidský organismus
- orientace v terénu

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných situací

- vhodné místo pro hru a trávení volného času (1. a 2. ročník)
- zhodnocení vhodnosti místa pro hru a trávení volného času – uvedení možného nebezpečí i způsobu, jak nebezpečí předcházet (2. a 3. ročník)
- řešení modelových situací: ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty...) – označení možného nebezpečí – diskuze o účinných způsobech ochrany
- používání telefonních čísel tísňového volání: 112, 150, 155, 158
- použití krizové linky bezpečí - nezneužívání těchto čísel

Člověk a svět práce

- práce s tradičním i netradičním materiálem

- zaměření činností na rozvíjení jemné motoriky
- konstruktivní činnosti
- výrobky z přírodnin, malování na kameny
- hry s barvou-rozfoukávání, obtisky, tiskátka z brambor...

Umění a kultura

- poslech čtených pohádek
- poslech hudby
- malování, kreslení
- ilustrace k četbě
- hry s barvou-teplá x studená
- vyprávění příběhů
- úprava knihovničky, práce s dětskými časopisy
- popěvky, koledy, dětské písničky s doprovodem i bez doprovodu hudebního nástroje
- dramatizace pohádek, scénky jako nácvik životních situací, správná výslovnost